

nonnulli liberantur et pereunt, ait quia de mola una suscipitur et alia dimittitur, et de lecto unus suscipitur et unus relinquitur; significans quia qui peccatis obruantur hic remanent supplicia sustinentes, justi autem rapiuntur ad nubem. Nam sicut, Rege adveniente ad aliquam civitatem, hi qui honoribus et dignitatibus decorantur, cum summa confidentia, non expectato ejus ingressu, longe ante portas occurrunt, et excipiunt venientem; rei autem et criminibus obligati, intra muros continentur, imperatoriam expectaturi sententiam; ita et quando Dominus veniet, justi ei in ipso medio aëre confidenter occurrunt; si nexi vero et obruti peccatis, hic remanent expectantes iudicium. Tunc et nos rapiemur nomine justorum, nomine concivium. Commemorans dixi « Nos rapiemur; » nam non sum in tantum sanæ mentis alienus, non animi cæcitate confusus, ut mea peccata nesciam, ut meorum videar oblitus esse gestorum. Nam quia diem festum nolo meo dolore turbare, nec solemnitati miscere tristitiam, parco lacrymis, parco fletibus meorum peccatorum; conscientia sauciatur.

IX. Et ideo orationem in ipsa festivitatis lætitia terminabo; illius diei memoriam derelinquens, ut nec dives suis opibus gratuletur, nec sua pauper egestate tristetur; sed unusquisque suæ conscientiae meritum speret. Nam nec dives beatus, nec pauper miser poterit iudicari; sed qui illius merebitur miser aspectum, ipse cacumen totius beatitudinis possidebit. Nam qui peccatis pauper est, divitiis cœlestibus abundabit, et qui criminibus dives est, suppliciorum pondera sustinebit. Et omnino dico, ut qui in peccatis sumus, lugeamus, et qui beata conscientia vivunt, gratulentur (1); sed nec isti confidant, sed timeant; nec illi lugeant, sed corrigantur. Nam cum liceat eum, qui male fuerat conversatus (2), mutari ac gloriam promereri, et his parem fieri qui semper juste vixerunt, hoc et nos implere properemus. Et qui bene vivunt, propositi et conver-

(1) Cod. *gratia tuae*. — (2) Id. *male conservatus*, et antea deest *eum*.

sationis suæ merito, futuræ gloriæ applicare festinent, et confidentiam augere non desinant. Et qui peccatorum mole opprimuntur, meliore correctione mutantur, ut justorum choro (1) sociati non indebita reverentia imperatorem suscipiamus Angelorum, et illa beatitudine perfruemur, quam nos omnes faciat promereri gratia (2) Domini nostri Jesu Christi, cum quo est Patri gloria in sæcula sæculorum. Amen,

SERMO LVII.

De Ascensione Domini VII.

Hic sermo, extractus ex Bibl. Laur., Plut. xvii, Cod. xxxii, fol. 41; et ex Bibl. Ædil., Cod. clxiii, fol. 212, cum nomine sancti Augustini, nec sententiarum gravitatem, nec genus dicendi præfert, quæ sancto Doctori conveniunt. Locus ejus in appendice post sermonem præcedentem cum numero de Ascensione Domini xiii.

SYNOPSIS.

I. Christi gloriosa Ascensio. II. Angelorum Discipulis manifestatio, et novi Apostoli electio. III. Christus in hac festivitate orandus.

I. MAGNUM hodie, fratres, suscipiamus (3) diem festum, quando Dominus noster Jesus Christus quadraginta post dies resurrectionis aëreo (4) volatu conscendit ad cœlos. Tripudiant hodie cœli cœlorum, gaudet (5) omnis exerci-

(1) Cod. *crebro*. — (2) Id. *gaudium*. — (3) Sic cod. xxxix; cod. cxliii *suscipimus*. — (4) Sic cod. cxliii; cod. xxxix *male aëro*. — (5) Codd. *garrit*.

tus Angelorum, quia Redemptor omnium nationum, cum ingenti triumpho, æthereum ad dexteram Patris hodie sedit in thronum. Omnem simul monet Apostolicam ecclesiam, ut nequaquam pertimescerent (1) hujus mundi pressuram; neque furorem pertimescerent sævientium Judæorum, sed decimam post diem Paracletum susciperent Spiritum sanctum. Cum hæc, inquit, Dominus noster Jesus Christus sua sacratissima verba tanquam semen in terra sua bona profunderet, verba salutifera (2), subito carruca sedens (3) nubali vectatus est ad regiam cæli, cui omnes toga cælesti (4) ovantes conclamant, et dulcis melos (5) resultat: « Benedictus, qui venit in nomine Domini; Hosanna in excelsis¹. » Supinis, inquit, vultibus aspiciebant in cælum omnes simul Apostoli, et populi universi videntes Dominum terræ et cæli, in proprio corpore, nube vectari. Quibus consolatores illico, in specie viri, albescentes duo directi sunt Angeli, quibus aiunt monentes eos et consolantes: « Viri Galilæi, quid miramini Christum Deum euntem in cælum, quemadmodum Propheta buccinando paulo ante hæc omnia prædixerunt esse facturum². » Et quem sciebatis, quia ideo venerat, « Non solvere legem, sed adimplere³, » cur miramini quod (6) hodierna die descendit ad Patrem? Ite, inquit, Apostoli, prædicate verbum divinum, ut impleatur in vobis ipsius promissum, quem totius mundi Dominum, vos duodecim meruistis habere magistrum. Reversi itaque domum, inierunt hodierna in die consilium Apostolorum constituere novum pro traditore illo falsoque Discipulo. Et talem sibi Dominus sorte elegit virum dignissimum, qui annotari (7) meruit in numero duodecim Apostolorum.

¹ Matth. XXI, 9. — ² Act. I, II. — ³ Matth. V, 17.

(1) Cod. XXXIX pertimescere, et neuter cod. habet ut. — (2) Codd. noviferu. — (3) Cod. XXXIX sedere; cod. CXLII cedere nivali. — (4) Codd. male cælestis. — (5) Id. honos; et deinde cod. CXLII resultant. — (6) Sic cod. CXLII; cod. XXXIX cur. — (7) Codd. adnotare.

II. Pervenientes itaque, fratres, ad hanc diem festivitatis, orandus est ipse Dominus noster Jesus Christus a nobis, ut nostrum aptet calamum (1) vocis ad prædicandum verbum divinum sensibus vestris, et pro hujus diei quadragesimi festo, quicquid nostra vobis prædixerit lingua, aure libenti suscipiat charitas vestra.

SERMO LVIII.

De Pentecoste III, de Adventu Spiritus sancti.

Eductus hic sermo ex Bibl. Ædil., cod. x, fol. 35, sit in appendice, propter sæpe memoratas rationes, post sermonem appendixis primi supplementi cum numero de Pentecoste x.

SYNOPSIS.

I. Apostolorum mirabilis mutatio. III. Præcipue autem Petri. III. Eiusdem argumenti continuatio. IV. Cur venit Spiritus in specie columbæ. V. Clausis venit Spiritus sanctus.

I. HODIE, fratres dilectissimi, completi sunt dies Pentecostes; Alleluia. Hodie fidelium corda, quæ hactenus debilia erant et vacillantia, confirmantur; hodie Apostolorum Princeps, qui ad vocem mulieris Christum negavit, coram omni multitudine non timuit confiteri; et quem ignorare in passione dicebat, hodierna die magnificare non satiatur; et sicut in passione Christi festinanter fugerat, ita, et longe fortius, cœram Nerone pervenire desideravit (2), Christum Dei Filium super omnia magnificans. Hodie piscatores

(1) Cod. thalamum. — (2) Id. desiderans.

doctores, debiles fortes, ignari sapientes, timentes constantes, impotentes potentes, muti loquaces, surdi audientes, claudi ambulantes, peccatores cœlorum cives, domestici Dei. Dei (1) fortes, terræque (2) cœlorum fundatores, fidei exemplatores, Legis imitatores, Evangelii triumphatores, aulæ cœlestis assessores (3), divini iudicii iudicatores, janitores cœlorum, et gloriosos principes terræ, hodierna die, sanctos Apostolos factos esse conspicimus in adventu Spiritûs sancti; fratres, gaudeamus. Hodie Discipulorum corda inflammando roboravit tam fortiter, tam suaviter, tam mirabiliter, ut Petrus et Andreas ad crucem pergere non timerent, Paulus, Jacobus et Matthæus gladium non paverent. Numquid Joannes venenum bibere timuit? numquid Jacobus fullonis perticam? numquid Bartholomæus pellem? numquid Simon et Philippus crucem? numquid Thaddæus trucidationem (4)? numquid Matthias securim? numquid Thomas cerebri effusionem? Et unde hæc mutatio, fratres, dexteræ excelsi¹? Quia « Verbo Domini cœli firmati sunt². » Quomodo firmati, nisi supra petram? Aspice omnes firmatos, o fidelis; quia ecce Petrus, Andreas, Simon et Philippus ad crucem gaudentes vadunt. Aspice Paulum sponte decollatum; aspice Jacobum et Matthæum gladio decurtatum (5); aspice Bartholomæum pelle decorticatam (6); aspice Thaddæum crudeliter trucidatum; aspice Matthiam (7) securi percussam; aspice Thomam cerebro privatam; aspice Joannem carceri (8) mancipatum, et veneno, et balneo jucundatum; aspice Jacobum justum, fullonum baculo, spiritum exhalantem (9). Ecce quomodo « Verbo Domini cœli firmati sunt, » ecce quomodo Spiritus oris Dei omnis virtus eorum est.

¹ Psal. lxxvi, 11. — ² Id. xxxii, 6.

(1) Sic cod.; forte *Dei milites*. — (2) Sic cod.; forte *regnique*. — (3) Cod. *accessores*. — (4) Id. *trucidatus*. — (5) Id. *decoratum*. — (6) Id. *depau- peratum*. — (7) Id. male *Matthæum*. — (8) Id. *carcere*. — (9) Sic opi- nando emendare conati sumus codicem, in quo legitur *spiritu exaltatum*.

II. Certe, ut supra diximus, fratres, ipse pastor ecclesiæ Petrus, cui datus erat principatus Apostolorum, cui traditæ sunt claves regni cœlorum, cui commissa erat custodia omnium, quantæ formidinis fuerit nullatenus ignoramus. Ait enim ipse Petrus: « Non sum¹, non novi ho- minem²; » qui fere annis tribus cum Christo conversa- tus jam fuerat. Sed non solum sufficit hoc, sed cœpit detestari, et dicere per illum Deum, qui cœlum et terram creavit, qui Legem Moysi dedit, qui mirabilia in mari Rubro fecit, quia non cognosco hominem³. Ecce principis et ca- pitis Apostolorum fortitudo; ecce Petri constantia, ecce Petri pusillanimitas. Fortior denique fuit Latio in cruce affixus, quam Petrus; fortior Latio, quam Legifer eccle- siæ; fortior fuit Latio, quam Apostolus; fortior alienus, quam terrigena; fortior Domini servus, quam Domini amicus. Quomodo etiam alii Apostoli fortes fuerunt? quo- modo membra ex quo caput vacillabat membrorum? Sed hodie « Verbo Domini cœli firmati sunt. » Verbum Domini Filius est Patris, quia « In principio erat Verbum⁴, » quia ideo dicitur Verbum ipse Filius, quia sicut verbum est manifestatio intellectûs latentis, ita Christus veniens in mundum fuit ostensio Patris, quem hominibus ignorantibus manifestavit. « Dominico igitur Verbo cœli firmati » sunt. » Cœli cœlorum dicuntur Apostoli, quia sicut cœli terram fructificare faciunt, sic et Apostoli terram, scilicet homines, post adventum Spiritûs sancti fructificare fece- runt, in fide confirmando, roborando, prædicando, in- crepando in omni patientia et doctrina⁵, dæmones effu- gando, mortuos resuscitando, infirmos sanando, et vitam æternam promittendo.

III. Audistis, fratres, quomodo « Verbo Domini cœli fir- mati sunt; » placeat et modo audire, quomodo « Spiritus » oris ejus est virtus eorum⁶. » Os enim Patris Christus est,

¹ Luc. xxii, 58. — ² Matth. xxvii, 72. — ³ Ibid. 74. — ⁴ Joan. i, 1. — ⁵ 2 Tim. iv, 2. — ⁶ Psal. xxxii, 6.

quia per Filium incarnatum Pater locutus est mundo: « Et sermonem quem audistis, inquit Filius, non est meus, sed ejus qui misit me Patris¹. » Spiritus autem sanctus dicitur esse Filii (1) Dei, dicitur esse Patris, quia ab utroque procedit, et uterque eum mittit. Mittit Pater quia « Spiritus sanctus quem Pater mittet in nomine meo²; » mittit Filius, quia « Si non abiero, Paracletus non veniet ad vos³. » Iste Paracletus, consolator, adveniens in specie ignis inflammavit corda Discipulorum, ut contra omnia adversa resisterent. Erigite, fratres, mentes, et videte oculo mentis et corporis Petri fortitudinem, postquam Spiritu sancto repletus est. Nam cum adhuc Jerosolymis Apostoli prædicarent populo post adventum Spiritus sancti, « Princeps sacerdotum et omnes qui cum illo erant, repleti sunt zelo, et miserunt manus in Apostolos et posuerunt eos in carcere: Angelus autem Domini aperuit carcerem et eduxit eos. Exeuntes autem diluculo iterum in templo prædicaverunt. Principes sacerdotum, convocato concilio, miserunt ad carcerem, ut adducerentur. Sed reversi dixerunt: Clausum carcerem invenimus et custodes stantes ad januam, tandem intus aspicientes neminem vidimus. Et cum hæc renunciarentur, quidam dixerunt quod in templo prædicabant⁴. » Adducti vero Apostoli, « Gaudentes in conspectu concilii; » præcepit magistratus, ne ulterius prædicarent Jesum. Sed ad hoc respondit ille magnus Cephas, et alta voce dixit: « Obedire Deo oportet magis quam hominibus⁵. » Ecce Petrus, qui vocem mulieris timuit, modo sacerdotibus et principibus cum audacia multa resistit.

IV. Sed modo videndum est, quid est quod Spiritus sanctus in specie columbæ super Christum baptizatum apparuit et in specie ignis super Apostolos (2) descendit, nisi quia

¹ Joan. xiv, 24. — ² Ibid. 26. — ³ Id. xv, 26. — ⁴ Act. v, 17, et seqq. — ⁵ Ibid. 29.

(1) Cod. male *Filius*. — (2) Hæc et in specie ignis in Apostolos desunt in cod., sed evidenter ista requirit sensus.

quamvis Christus sit iudex humani generis, tamen in mundum veniens noluit prius homines et peccatores ferire, sed cum mansuetudine attrahere; quæ mansuetudo per simplicitatem columbinam designatur: sed in igne venit hominibus, quia peccata nostra, quæ prius Dominus per mansuetudinem toleravit, nos per zelum rectitudinis ardore pœnitentiæ debemus cremare. Est, fratres, et alia ratio, quia quos Spiritus sanctus replet, simplices et ardentes facit: simplices malitia, sed ardentes virtute et doctrina. Ideo ait Dominus: « Estote prudentes, sicut serpentes, et simplices sicut columbæ¹. » Serpens est astutum animal, qui aspiciens incantatorem venientem affigit aurem terræ, et aliam cauda obturat, ne vocem incantantis audiat. Itaque nec serpens sine columba, nec columba sine serpente in hominibus esse debet, quatenus et columbæ simplicitatem et serpentis prudentiam attendamus, et serpentis astutiam columbæ simplicitas temperet. Septem denique virtutes in columba legimus, quas etiam virtutes Spiritus sanctus in fidelibus generat. Columba secus fluentia libens habitat, ut, viso accipitre, in aquam se immergat (1), et evadat; semper grana meliora devorat, alienos pullos nutrit, rostro non lacerat, felle caret, in cavernis nidificat, et gemit, dum cantare desiderat. Sic et Apostoli secus divinæ Scripturæ fluentia, quibus corda eorum rigantur inhabitant, ut eorum juvamento aggressus diaboli evadant. Meliora grana sancti viri, qui post Apostolos fuerunt, id est, meliores sententias, non hæreticas, quibus pasci et pascere possint, eligunt. Alienos pullos, id est, homines prius a Deo alienos, sua doctrina et exemplo erudiunt. Non lacerant rostro, quia Scripturas non lacerant more hæreticorum. In cavernis petrarum nidificant, quia in Christo et in suis plagis semper vigilant. Gemitum habent pro cantu, quia sicut columba in suo cantu delectatur, sic

¹ Matth. x, 16.

(1) Cod. *emergat*.

et sancti viri, qui Spiritu sancto pleni sunt in omni tribulatione, in omni adversitate, in omni corporis infirmitate delectantur, velut in cantu. Contra ergo talem consolatorem cordis nostri hospitia præparemus, virtutibus ornemus, a vitiis mundemus ut eum suscipere mereamur.

V. Clausi denique erant Apostoli simul in pace congregati; non fabulantes, non litigantes, sed orantes erant cum Maria matre Jesu¹, expectantes donum a Christo eis promissum. Sic et nos, fratres, oremus et clausi permaneamus, sæculum fugientes. Sic in fide, spe et charitate ornati ad Christum clamare, Redemptorem nostrum, poterimus: « Emitte Spiritum tuum, Domine, et creabuntur, » et renovabis faciem terræ². Emitte Spiritum tuum, » ut in nos veniat Pater et (1) Spiritus sanctus, quia veniente ad nos Spiritu sancto, venit et Pater et Filius. Pater denique Deus, et Filius, et Spiritus sanctus, scilicet veniunt ad nos, dum venimus ad eos; veniunt ad nos juvando, dum venimus ad eos obediendo; veniunt ad nos illuminando, dum venimus ad eos intuendo; veniunt ad nos implendo, dum venimus ad eos respiciendo; ut sit nobis eorum non exterior visio, sed interior, non transitoria mansio, sed æterna. Amen.

¹ Act. 1, 14. — ² Psal. ciii, 30.

(1) Deest *et* in cod.

SERMO LIX.

De Pentecoste IV, de Adventu Spiritus sancti.

Hunc sermonem suppeditavit eadem Bibl. Ædil., Cod. x, fol. 36. Sit ut præcedentes in appendice post præcedentem cum numero de Pentecoste xi.

SYNOPSIS.

I. Gratia Apostolis data. II. Mysterium Pentecostes in veteri Lege figuratum. III. Scriptor, ex monacho, presbyter. IV. Dotes quæ a presbyteris requiruntur. V. In prædicatione modus est tenendus.

I. CONGRUUM et dignum est, fratres charissimi, ut his diebus, in quibus legimus sanctos Apostolos in eodem loco pariter congregatos et Spiritu sancto repletos¹, et nos (1) conventum in domo Dei pariter faciamus. In hac enim die sacratissima, sancti Apostoli multas gratias, quæ ad officium clericorum pertinent et pastoribus Ecclesiæ valde necessariae sunt, receperunt abunde. Ideo primo videamus quid datum est illis, ut et nos discamus quid datum sit nobis. Dederat jam Dominus potestatem Apostolis expellendi dæmones, sanandi infirmos, dimittendi peccata, et in cœna, quando eos in presbyteros consecravit, et post resurrectionem, quando in facie eorum insufflavit et dixit:

¹ Act. 11, 1, et seqq.

(1) Cod. male *ut et nos*.

« Accipite Spiritum sanctum ; quorum remiseritis peccata¹, » etc. » Sed quia ituri erant ad omnes gentes per multas tribulationes, ideo primo instruendi erant, ut scirent quid prædicarent; primo roborandi, ut prædicare auderent; primo confirmandi in gratia, ut minas et tormenta non timerent. Ideo datæ sunt eis linguæ omnium nationum, quæ sub cælo sunt, ut hæc omnia perficere possent. Hæc enim necessaria Apostolis erant. Nam si scientiam habuissent et timuissent, defecissent; si scientia caruissent et audaciam habuissent, defecissent; si scientiam et audaciam habuissent, et gratia Dei caruissent, defecissent; si scientiam, si audaciam, si gratiam habuissent, et genere locutionis caruissent, defecissent. Datur ergo Apostolis Spiritus sanctus sub forma (1) ignearum linguarum, quia lucem et ardorem habet. In luce illuminatio doctrinæ, in ardore fervor audaciæ designatur. In hac illuminatione perfecte datum est capere (2) Evangelium, quod perfecte ante adventum Spiritus sancti capere non poterant. « Multa, inquit Salva-
tor, habeo vobis dicere; sed non potestis portare modo; » sed cum (3) venerit Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem². » Sed dum venit Spiritus sanctus veritatis, cum sono magno venit³, significans quod ad sonum prædicationis jam eos incitabat. Sedebant congregati in cœnaculo David, quia jam magistri et iudicatores facti erant, et gloriosi principes terræ et cœlorum cives. Sublimitas, præceptorum cœlestium donorum sublimitatem indicat. Quia congregati erant, unitas Ecclesiæ significatur.

II. Hæc autem omnia quæ hodierna die facta esse conspiciamus, in Veteri Lege sancti Patres in figura viderunt. Legimus namque quod quinquagesimo die post exitum de Ægypto, post immolationem agni in Ægypto, data est lex in monte Sinai tali modo: primo quando descendit Domi-

¹ Joan. xx, 22. — ² Id. xvi, 12. — ³ Act. ii, 2.

(1) Desunt in cod., hæc verba *sub forma*. — (2) Deest vox *capere* in cod. — (3) Cod. *dum*.

nus in ignem fumantem, cœperunt tonitrua et buccina audiri, et fulmina micare, et nubes operire montem, et populus prohibitus est ad montem accedere, ne videret Deum et transiret terminos constitutos. Ascendit autem Moyses et Aaron in montem, et præcepta Legis receperunt¹. Sed attendite, fratres, quod hæc omnia hodierna die facta et adimpleta videmus. Ecce post liberationem filiorum Israël, et post passionem Christi Domini nostri, post liberationem eorum de inferno, data est quinquagesimo die Apostolis perfecta sanctæ Legis cognitio. Nam ibi Dominus descendit in igne, sic et Spiritus sanctus in Apostolos; ibi sonitus, et hic sonus; ibi buccina, et hic prædicatio; ibi tonitrua, et hic minatio pœnarum; ibi fulmina, et hic miraculorum coruscatio. Sancti denique Apostoli post adventum Spiritus sancti veritatem prædicaverunt, pœnam inferni comminati sunt, miraculis coruscaverunt. Utraque etiam Lex data est in alto; illa in monte, sed ista in cœnaculo. Moyses et Aaron sunt in monte, et populus separatur a (1) monte, quia Doctores Ecclesiæ ascendunt sublimitatem mysteriorum, sed populus simplicia discit et altiora perscrutari prohibetur.

III. Hæc omnia, fratres charissimi, de utroque Testamento sumpta a nobis; et si per culpam nostram vobis (2) non conveniunt, tamen ex officio dici (3) debent. Nam licet in eremo cum fratribus meis, quos in Christi nomine congregavi, ibidem multo tempore fuerim, ut multi ex vobis videre potuerunt, tamen compulsus a sancto sene Valerio factus sum presbyter: et post dies paucos presbyteros infra domum Valerii mecum habere volui (4), pariter cum eisdem vivere cupiens, sicut hactenus cum fratribus meis

¹ Exod. xix, 16, et seqq.

(1) Deest *a* in cod. — (2) Cod. *nobis*. — (3) Deest verbum *dici* in cod. — (4) Hæc omnia falsa omnino videntur, cum monasterium Augustinus non habuerit, nisi post Valerii mortem. Vide notas ad Serm. ad fratres in eremo XXI.

feceram, quod valde difficile erat propter vehementem tumultum quibuscumque horis dierum. Et ecce dimissa solitudine, non tamen mente sed corpore, sacerdotes facti sumus, collocati in cœnaculo sumus, positi in monte sumus, quia positi sumus in tanti ordinis sublimitate, ut gregi Domini quasi speculatores provideamus contra versutas (1) hostis nostri calliditates. Nos in cœnaculo sedis Dei sedemus, quia iudices, et pastores, et magistri in Ecclesia Dei sumus, et subjectos nobis docere debemus. Sed qui docet, debet eam scientiam, quam docet, primo habere, et postea audacter docere.

IV. O quam magnæ temeritatis est cathedram ascendere, si non habet scientiæ donum! o quam periculosum est sine vita sancta velle dominari! o quam grave est velle corrigere si in eisdem peccatis pastor extiterit! Non debent in cœnaculo cum Apostolis sedere, qui non meruerant sancto Spiritu cum Apostolis fulgere. Quare non meruerunt, nisi quia noluerunt. *Verum audite* (2), fratres? *Judices* facti sumus, iuste iudicare causas debemus; *doctores facti sumus*, veritatem docere studeamus; patres et pastores *facti sumus*, subjectos nostros nutrire, et pascere, et ut pupillam oculorum custodire debemus. Non pauperem spernere debemus, non divitem vel potentem odio vel amore tenere. Qui ergo in cœnaculo sedere quærit, et ignem et fervorem audaciæ suscipiat contra rebelles, obediendo illi qui dicit: «Nolite timere eos, qui occidunt corpus¹.» Sic isto fervore repletus erat sanctus Moyses, qui, cum moraretur per dies multos in monte, mandata Legis accipiendo, peccavit populus, et vitulum fabricavit² et adoravit eum populus (3). Descendit Moyses de monte, ut ei Dominus præceperat, et destruxit usque ad pulveres, quos pulveres sparsit, et de-

¹ Matth. x, 28. — ² Exod. xxxii, 1, et seqq. — (1) *Id. (1)*

(1) Cod. *versutia*. — (2) *Id. audire*. Quæ italicis distinguuntur, vel partim, vel totaliter vetustate sunt deleta. — (3) *Vox populus* videtur abundare.

dit potum ex eis filiis Israël, et stans ait: «Si quis Domini est, adhæreat mihi¹.» Et adhæserunt ei filii Levi, quibus ait: «Ponat vir gladium suum super femur suum, et ite (1) per medium castrorum, et occidat unusquisque fratrem suum et proximum suum².» Qui sic fecerunt. Hunc sanctum Moysen imitari debemus, quia fervore justitiæ plenus est. Si peccat populus, accipiamus gladios ultionis, sed prius super femur nostrum ponamus, atque a nobis prius malorum illecebras abscindamus. Deinde per medium castrorum ire debemus; et tunc pergimus per medium, quando sic iuste iudicamus, quod nec amore stringimur, nec odio divellimur; in hoc nec amico, nec proximo parcendum est. Si quis vero non fecerit (2), hypocrita est, et Pharisæus, et destructor sanctæ Legis. Corpus vituli etiam frangere debemus, et dare potum filiis. Et quid est corpus vituli, nisi zizanix seminatores vel superbiæ? Tales omnino fugiendi sunt, et in pulverem humilitatis redigendi verbo sacrae admonitionis.

V. Sed modo dicere oportet, quomodo gratiam, sive genera linguarum habere poterimus; ideo attendendum est, si hanc gratiam obtinere volumus. Nam in prædicatione non est semper idem modus; cum corrigimus, non idem modus est habendus. Aliis enim simplicia, aliis mediocria, aliis maxima prædicanda sunt. Sic et Apostoli fecerunt. Sic etiam, arguendus est quis, alius acriter, alius dulciter, alius timore (3), alius blanditiis, alius minis, et alius factis, ut expedit secundum naturarum conditionem. Gratiam linguarum habet qui locutionis modos observare cognoscit. Digni ergo eritis, fratres charissimi, residere in cœnaculo Ecclesiæ, si in corde scientiam, si fervorem justitiæ cum moderantia et discretionem habueritis. Qui sine scientia populum regere quærit, cæcus cæcum per viam ducere quærit. Cogitemus ergo quantum onus, fratres, suscepimus:

¹ Exod. xxxii, 26. — ² *Ibid.* 27, et seqq.

(1) Cod. *ire*. — (2) *Id. confecerit*. — (3) *Id. absque sensu maxime*.

de quibus omnibus rationem reddere debemus. Nobis enim commissa sunt duo talenta, unum intelligentiæ et aliud operationis. Servemus quod habemus, et multiplicemus quod servamus. Non enim sufficit servare, nisi servata studeamus multiplicare. Deus autem qui thesaurum suum nobis commisit, nobis custodiat, et custodita multiplicet, ut nos in aeterno suo regno de labore nostro per gratiam remuneret. Amen.

APPENDIX

SERMONUM

SANCTI AURELII

AUGUSTINI

HIPPONENSIS EPISCOPI

CLASSIS III.

SERMONES

DE SANCTIS.

SERMO LX.

De Sancto Paulo primo Eremita.

Idem dicendum de hoc sermone ac de omnibus qui reperiuntur in Bibl. Ædil., cod. x, ubi hic legitur fol. 49. Sit igitur in appendice post sermonem appendicis Maurinensis CLXXXVIII.

SYNOPSIS.

I. Paulus fugit in desertum, velut Elias. II. Beatitudo paupertatis spiritualis. II. Soror paupertatis humilitas. IV. Laus paupertatis, quæ et cum lenitate conjungitur. V. Cavendum a contumeliis inferendis.

I. SCRIPTUM est, fratres charissimi, quod sanctus Elias timuit Jezabel, et timens surrexit, et abiit quocumque eum ferebat voluntas. Venit autem in Bersabee Juda, et dimittens ibi puerum suum perrexit et abiit in desertum. Cumque venisset et sederet subtus unam juniperum, project